

Książka o niedawnych dniach niepotrzebnej walki i ucieczki

„Popiół i diament” Jerzego Andrzejewskiego

Tytuł książki Andrzejewskiego, która przyniosła mu tegoroczną nagrodę „Odrodzenia” tłumaczyła intencję autora znaleźć odpowiedź na nadzwyczajne pytanie:

„Czy popiół tylko zostanie i zameł,
Co idzie w przepaść – burza? –
czy zostanie
Na dnie popiołu gwiazdyś dyktant
Wielkością twórczym zanieś.”

drze sanacji” co sobie wypominają po pilanemu.

Podzielenie „walczące” ukazał nam autor z mniejszą dawką wywocia i bardziej fragmentarycznie. Na kartach książki znajdujemy wprowadzące analizy pobudek kierujących działalnością podziemia, rozspójnienie tych pobudek została dość trochę za mało uwzględniona. Dla czytelnika obciążonego zwłaszcza niewłaściwym bagażem psychicznym, potrzebna byłaby jakaś generalna rozprawa z oborem podziemnym.

CZY WALKA O „NAGIE ŻYCIE” USPRAWIAJĄCINIWA?

Drugie zagadnienie, znajdujące się zbryt wiele odpowiedzi w rzeczywistości, to sprawa siedziby Kosceckiego. Koscecki był w obszarze koncentracyjnym i on – strona prawa – uległ systemowi hitlerowskiego, żeby ratować swoje życie, stał się oprawą współwieloletów. Czy ma prawo wrocić teraz do społeczeństwa?

NIEPOTRZEBNA UCIEZKA I WALKA

Właściwym bohaterem książki, zwracając w jej drugiej części uwagę na Chelniczki. Chelniczki, który porucił podziemie i ginie od kuli żołnierza polara w dniu, kiedy ma zacząć nowe życie. Glinie, bo uciekał. Uciekał, bo pozostała w nim odruchowa obawa przed mundurem obroty ustroniu.

Pochylony nad umierającym żołnierzem walk z zalem „Człowieku, po co uciekał?”

Chelniczki i jego towarzysze uciekali przed nową Polską.

Uciekał walcząc z nią. Potem dopiero zaczął polować, że ani ta Polska ani ta ucieczka były pozbawione. Potrzebne było wyjście na przeciw.

ODGARNĄC POPIOŁY Z DIAMENTU*

Łacz mimo, że były ucieczki i walki, nie sposób pominąć niepotrzebnej walki niezaplanowanej. Odgarnąć z niego resztki popiołu i ukazać go w jego druzgociny blasku, chociażby nawet mąconym nie wszędzie jeszcze doświadczeniymi rytmami, – to zadanie stojące przed pisarzami polskimi.

Andrzejewski dał dowód, że można wydobyc się z tego muru tematyki okupacyjnej i obywateli i wprowadzić w dziedzinę zagadnień i spraw już bardziej aktualnych i bardziej potrzebujących również i literackiego odwołku.

N. K.

Hefan Balicchi

Olimpijski rzut dyskiem

Kiedy pokonam dysku słokce surcil oczom rozposty się po rere sine szl dżdoznowie. Mijnie z niekroślowym odświega jeq toca by u kondensatoru ekstrakt tajemnicy trenmlogu młodoścu w najosłajszim sekundzie.

• Moc przysiadł. Wzrost ułowy u hipnotyzm punkcie Już! Wzbiadło u bolenek rzek, dno rzy blyka. Nagle cialo u spiralsm rdele siurcie i ręką s jakim pierz dyk do siokca ciak! Zafurcat, rozbiłwał akrydżmami jak tożka.

Wynik rzutu

– Zjadłm do nieba poniesiej? Potkornie. Opada.

Niech szarżem zabijanie na masztach! Dysk bje bratw u sielidni! Pamiętno lato chorągiewne!

zostili mistrza siowia!

Krzysztof Baczyński

„Poeta złowrogiego czasu”

W dniu czwartego sierpnia 1944 r. bronił przed sądem w Warszawie. W wieku 33 lat. Poeta Krzysztof Baczyński, syn znanego krytyka Stanisława Baczyńskiego. Zgodnie głosi krytyki literackie: stwierdza, nieprzekroczył talent młodego poety, który zrywał sobie miaz na „poety złowrogiego czasu”.

Istotnie złowrogiego czasu wierszy za wiera tematykę związaną z ponurymi latami wojny. Baczyńskiego cechuje pasja odzwierciedlania okrutnej

atmosfera, jaka zapawała razem z Niemcami nad Europą. Równocześnie jest jednak ani na chorle; nie zanika u Baczyńskiego wiara w zwycięstwo.

Pierwszy tom wierszy Baczyńskiego go wyszedł w druku podziemnym w r. 1943 pt. „Wiersze wybrane” Jana Dupały. Cieszyły się one ogromną popytnością wśród młodzieży.

Słuszność określenia Baczyńskiego jako poety złowrogiego czasu znajdujemy w takiej np. cytacie:

„O straszne, straszne dzieje. Huczy czas nad nami
Kiedy z szablami duszy smych ciał zgniazia,
Wysłucha nas na druki pokrajane łzami –
Na uwielbienie kafele. I waznawą zgazła –
Do gardeł nam przypada. My ledźmiem żyli –
I tysiąc lat po śmierci w głąbiach szubienic.
Płosząc życie z dzieł tych, co nas zabili!”

Oprócz wierszy z których dźwięk ciał, trzask łamanych ciał, Ba czyński miał w swoim dorobku też nie wiersze.

Łez nula, która najwyraźniej przebiega w jego twórczości – to pa

liozym. Dla wyrażenia uczuć pa triotycznych nie szuka Baczyński takich nadzwyczajnych środków ekspresji, a jednak „wiew, jego frazajg” do czytelnika hegozweźdnie.

„Bo kto nie kochał krajów i nie był
Chętny przez chwałę jeqz ognia dzierżem.
Chętny i w dniu polnocy w miłoté nie wierzył
To temu żadna śmierć nie będzie zbawieniem.”

W swoim patriotyzmie Baczyński nie wierzami z cyklu „Z głową na głosi walkę o wolność porwanyj karabinie”. Oto jeden z wujkówek:

„Ślask nie krywdy i zemsia, miłosiej i ludem
O chwyć za miecz bohater i uderz! i uderz!”

Ten poeta walki, który marzył o ślasku, i jeden z pierwszych zginał. Było coś z wiazi w słowach jego pierwszych szeregach żołnierzy po wiersza:

„Właim się eber celiwku,
ch kłoci kłopotliwie biale.
Kiedy wylazłaj już bole
Ślaskiem w rękę będzie miał
Sierduszko ojczyzny mojej!”

Zwój. Baczyńskiego wydobyle z grunów raluza warszawskiego już po zginie, gdy uciechy blył. W wierszach *) poszedł on szarżem dżyczym swojej.

*) Wiersze Baczyńskiego zostały wydane przez „Wiedzę w zbroję”

Festiwal sztuki polskiej w okresie Wystawy Ziem Odzyskanych

W czasie Wystawy Ziem Odzyskanych odbywa się we Wrocławiu Wielki Festiwal Sztuki Polskiej z udziałem najwybitniejszych artystów polskich. Występy zespołu artystycznego Domu Wojska Polskiego obgarnęły cykl wielkich imi i miaz wiodłowych.

Wystawomiano bale „Janu Marzanki”, „Głomada” i „Wocle na witi”.

Cykl wielkich koncertów Filharmonii Wrocławskiej, pod dyrykcją Kazimierza Wilkamskiego rozpoczął się w dniu 30 koca koncertem orkiestry Filharmonii Wrocławskiej z występow Ewy Bandrowskiej-Turskiej.

Przez cykl sierpnia występowo Teatrze Wielkim Opera Bytuskia Cykli operow rozpoczęło i sierpnia opera „Alde” Verdżego.

W ciągu sierpnia Opera Bytuskia wystawi we Wrocławu operę „Halke” St. Moniuszki, balet „Jan Twardowski” I. Rózkiewicza „Cyfaryści” Paciniżem, „Cyfalka Świdkowska” Rózkiewicza. Cykl wielkich imprez organizowanych przez zespoły z wiodowych odbywaj się codziennie o godz. 17 na estradzie Pawłowa Wzł. Ludowej występy zespołów reżymalnych i świetlanych z cate-

Jerzy Andrzejewski To było wszystko!

Zamieszczamy poniżej wytek z drukowanego sgo czasu u „Odrodzenia” opowiadanie An. drzejewskiego pt. „Bielany”. Opowiadanie to było fragmentem z cyklu pt. „Książka dla Marcin”. Zamieszczamy przez nas wytek samego opowiadania na Bielanych. Ustęp wzrocz doskonałe mimo zjedności plastycznej opisu.

Powstanie trwoło na Bielanych trzy zalewne dni. Wolność zdołała być na zmiana, wśród codziennych zajęć. Po południu cwego i Niemca, gdzieś pomiędzy czwartą i piątą, zaczęło nagle w porzeżi ulicy Szczęsna, nie opodal naszego domu, kopać rż i wznosić barykady. W Górsi dale, szczyty się pierw że wyszły. Niebawem przed naszym domem zjawio się trzech młodych w cywili, z białoczerwymi przepaskami na ramieniu. Ubrzmienie widog było grube i brzojsze z nia. Za to broń miał ją na tożek i karabin maszynowy. Lecz „na razie nieł z tych kłóc i na rozkaz do walki młaję, o tym nie myśleli. W wielu miejscach rozbrzdło „Juz zakoszonycy niepozdownianie

Niemców. Nie opodal nas kilkunasto bly chłopców zatrzymali ciężarówkę z ładunkiem konserw mięsnych i pa pierosów. Entuzjazm był wielki. – Czegoż rozdzielali pomiędzy ludność ulicową wojenną zdobyc. Ludzie z tryumfem i podnieśmieniem nieśli do domów swoje przydziały. Kończąc podjęszenie kopanie rowów. Słekiarni przycinano druciane parę kamii pomiędzy parcelami. Nim za podziemi, chłopców, piaske, nieznasznym domem rozgorzało krótko walka pomiędzy kilkunastoma powstałkami i garstką żołnierzy nie miejskich zatrzymanych w polu.

Wkrótce Niemcy wycofali się. Wróli znowu wyciągnęli karabiny i jeden blył. Zapadł północny cień, w podługich łaciach nie wolności: cicha i bezenna. Ktoś dale odwołał przez wiecie myśli, jakie dołączyły się wówczas w głowie, wszystkich łamby niepokoi, ciał nadziewe i wędznie, co chłodził raz w wędznie w kilka rozkasy i granaty. Niemcy nadano odświeżkę czkaj na pomoc. Miela podobno przysłał z pu szczy kampańskie. Nie przysłał ani w nocy, ani dnia następnego. Na Bielanych trwała cicha. Padli

deszcz. Tylko z daleka od strony Żoliborza dobiegały odgłosy kanonu dy. Zdobyta wieczną nieśwatość na brali trzy Niemcy żołnierze. Niki im nie przeszkadzi. Odjechał, no nie. Powstały poczuł się przędzierni na Żoliborz. – Kilkunastu chłopców, którzy pozostali, ukryło się w wielkim błoku nie opodal naszego domu. I dopiero trzeciego dnia wybuchła nagle gwałtowno, szedłozim walka. Dwa ciężkie nie miejskie czołgi ostrzeliwały grupę powstańców, którzy na ranem przedarli się byli z lasów i zajęli przed z domów przy ulicy Żeromskiego. Ta walka przypomniała nieco zabawę w chowanego. Powstańcy byli dobrze uzbrojeni, przemożli się niejako na miejsca i ustawianie a-takowało zwozi z niepozdownianych kierunków. Strzelanica trwała do późnego popołudnia. Na koniec czołgi wycofały się, podpalając kilkunastu domów wawrzyszewskich. Niebawem, już w nocy, dowiedzieliśmy się, że oddział z lasu opodal Bielany, Zostaliłami sam. Naszuliż wczelny ranek, wojsko nie miejskie z powrotem obłęło Bielany w wiodenie. Pod murami stanałi rozstrzelano pięciu z bronią szczytów ich chłopców. Potem z dyszka lekiego kalibru strzelano dom, który pierwszego dnia był kwelera powierzonego oddziału. To było wszystko.

